

Sygn. akt I C 648/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2013 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie – Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Przemysław Jagosz

Protokolant p.o. sekr. sąd. Aleksandra Bogusz

po rozpoznaniu w dniu 16 września 2013 r., w O., na rozprawie,

sprawy z powództwa **A. D.**

przeciwko **Skarbowi Państwa – Sąd Okręgowy w Ł. zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa**

o zapłatę

I. oddala powództwo;

II. nie obciąża powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa w Warszawie.

Sygn. akt I C 648/12

UZASADNIENIE

A. D. żądał od pozwanego **Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Ł.** kwoty 149.732,70 zł wraz z kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazał, że żądana kwota stanowi odszkodowanie należne mu za szkodę, jaką poniósł wskutek niezgodnego z prawem działania pozwanego przy wykonywaniu władzy publicznej. Powodowi przysługiwało bowiem spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w P.przy ul. (...)o pow. użytkowej 48,17 m², znajdującego się w zasobach (...) Spółdzielni Mieszkaniowej. Postanowieniem z dnia 19-06-2007 r. Prokuratura Okręgowa w Ł. zabezpieczyła grożącą powodowi karę grzywny oraz środki karne poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania w/w prawa do lokalu. W sprawie, do której dokonano zabezpieczenia, powoda skazano wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 20-03-2008 r. w sprawie II K 63/07, w którym rozstrzygnięcie w zakresie orzeczenia przepadku przedmiotów przekazano do odrębnego postępowania Urzędowi Skarbowemu w Ł..

W dniu 27-06-2008 r. powód dokonał zbycia w/w prawa do lokalu, zapewniając nabywców – R. i G. P., że ustanowione zabezpieczenie upadło z mocy prawa. Pismem z 18-07-2008 r. (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa poinformowała R. P., że nie zostanie przyjęta w poczet członków spółdzielni do czasu przesłania przez Prokuratorę pisemnej informacji o zniesieniu zakazu zbycia i obciążania lokalu. W konsekwencji nabywcy wystąpili przeciwko powodowi o zwrot 47.500 zł uiszczonej tytułem zaliczki na poczet ceny oraz kosztów poniesionych w związku z zawarciem i wykonaniem umowy sprzedaży prawa do lokalu, a ich żądanie zostało uwzględnione do kwoty 43.757,70zł tytułem należności głównej i kwoty 4.775 zł tytułem kosztów procesu - wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 23-03-2010 r. w sprawie I C 618/09. Sąd ten uznał bowiem, że nabywcy działali pod wpływem istotnego błędu dotyczącego prawa powoda do dysponowania lokalem. Apelacja powoda od tego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego

w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 18-10-2010 r., którym jednocześnie zasądzono od powoda na rzecz nabywców koszty procesu w kwocie 1.200 zł.

W dniu 11-02-2011 r. Sąd Okręgowy w Ł. uchylił w/w zabezpieczenie. Skarga powoda o wznowienie postępowania cywilnego, które toczyło się przed sądami w Piotrkowie Trybunalskim z powództwa nabywców została jednak odrzucona – postanowieniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 29-04-2011 r.

Zgodnie z treścią pozwu R. i G. P. – na podstawie wyroku w sprawie I C 618/09 – wszczęli egzekucję przeciwko powodowi.

Jak wskazał powód, kilkakrotnie ubiegał się o uchylenie zabezpieczenia, jego wnioski nie były jednak początkowo uwzględniane przez Sąd Okręgowy w Ł.. W ocenie strony powodowej, gdyby Sąd ten prawidłowo zinterpretował przepisy, to powód uzyskałby pełną cenę przewidzianą w umowie sprzedaży i uniknąłby wytoczonego przeciwko niemu procesu cywilnego, a tym samym nie poniósłby szkody, na którą składają się:

- kwota 43.757,70 zł należności głównej, 4.775 zł kosztów procesu za I instancję i 1.200 zł kosztów procesu za II instancję – zasądzonych w sprawie I C 618/09;

- kwota 100.000 zł – jaką nabywcy mieli zapłacić na rzecz powoda z tytułu pozostałej części umówionej ceny.

Jako podstawę prawną swych roszczeń powód wskazał art. 417 k.c. podnosząc przy tym, że w wyniku błędnego rozstrzygnięcia przez pozwanego sprawy o uchylenie ciążącego na powodzie zabezpieczenia majątkowego poniósł on szkodę majątkową w łącznej wysokości 149.732,70 zł.

(pozew)

W odpowiedzi na pozew **pozwany Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Ł.**, reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie na jego rzecz od powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko pozwany podniósł w pierwszej kolejności zarzut przedawnienia roszczenia, powołując się przy tym na treść art. 442¹ § 1 k.c., zgodnie z którym 3 – letni termin przedawnienia biegnie od dnia uzyskania informacji o szkodzie i osobie zobowiązanej do jej naprawienia.

Niezależnie od powyższego pozwany wskazał, że roszczenie powoda jest całkowicie bezpodstawne zarówno co do zasady, jak i wysokości. Nadto podniósł, że kwestię odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez wydanie prawomocnego orzeczenia reguluje przepis art. 417¹ § 2 k.c., a nie wskazany w pozwie przepis art. 417 § 1 k.c. Przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej jest natomiast stwierdzenie tej niezgodności z prawem we właściwym postępowaniu. W rezultacie, jak podkreślił pozwany, sąd rozpoznający niniejszą sprawę nie może samodzielnie ustalić niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej, gdyż w tej sytuacji obowiązuje swoisty „przedsąd” następujący we właściwym postępowaniu.

Pozwany wskazał także, że podstawową przesłanką odpowiedzialności Skarbu Państwa jest bezprawność działania, której ciężar wykazania spoczywa na powodzie. Czynności pozwanego w żadnym stopniu nie uzasadniają odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, albowiem znajdowały one uzasadnienie w przepisach prawa, a wszystkie wskazane przez powoda czynności toczyły się prawidłowo i w oparciu o ich aktualny stan.

(odpowiedź na pozew – k. 125 – 129)

Sąd ustalił, co następuje:

Powodowi przysługiwało spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego położonego w P. przy ul. (...) o powierzchni użytkowej 48,17 m², znajdującego się w zasobach (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w P..

(bezsporne)

Postanowieniem z dnia 19-06-2007 r. Prokuratura Okręgowa w Ł. zabezpieczyła grożącą powodowi w postępowaniu karnoskarbowym karę grzywny oraz środki karne poprzez ustanowienie zakazu zbywania i obciążania w/w prawa do lokalu, zastrzegając, że wpisu o zakazie dokona w rejestrze lokalu (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa.

(dowód: postanowienie o zabezpieczeniu majątkowym z dnia 19-06-2007 r. – k. 8 – 8 v.)

W sprawie, w której dokonano tego zabezpieczenia, ostatecznie powoda skazano wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 20-03-2008 r. w sprawie II K 63/07. W zakresie orzeczenia przepadku przedmiotów sprawę przekazano do odrębnego postępowania Urzędowi Skarbowemu w Ł..

Wyrok ten w stosunku do powoda uprawomocnił się w dniu 27-03-2008 r.

W terminie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyżej opisanego wyroku skazującego powoda, a więc do dnia 27-06-2008 r. (włącznie), nie zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko A. D..

(bezsporne, dokumenty z akt II K 63/07 i k. 80 – 88 akt I C 618/09 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – załączniki do akt niniejszej)

W dniu 29-04-2008 r. powód zawarł z małżonkami P. umowę przedwstępną sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego w P. przy ul. (...).

Następnie dnia 27-06-2008 r. strony podpisały ostateczną umowę, wedle treści której powód dokonał zbycia w/w prawa do lokalu na rzecz małżonków R.i G. P.za cenę 140.000 zł, przy czym nabywcy uiszcili na rzecz A. D.zaliczkę w wysokości 40.000 zł. Zawierając przedmiotową umowę powód oświadczył, że nie ma żadnych ograniczeń w rozporządzeniu powyższym prawem, w szczególności zapewniał nabywców, że ustanowione przez Prokuraturę Okręgową w Ł. zabezpieczenie majątkowe upadło z mocy prawa. Przed podpisaniem ostatecznej umowy sprzedaży powód konsultował z notariuszem kwestię upadku zabezpieczenia skierowanego do lokalu.

(bezsporne, umowa w formie aktu notarialnego w aktach I C 618/09 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – k. 7 – 10 – załącznik do akt niniejszej sprawy; zeznania świadka M. G. – k. 116 – 119 akt I C 618/09 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – k. 7 – 10 – załącznik do akt niniejszej sprawy)

Pismem z dnia 02-07-2008 r. (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa poinformowała notariusza oraz strony wyżej wskazanej umowy o ustanowionym przez Prokuraturę Okręgową w Ł. zakazie zbycia i obciążania lokalu oraz o braku otrzymania przez nią informacji o uchyleniu tego zabezpieczenia majątkowego. Jednocześnie w dniu 18-07-2008 r. (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa omówiła E. P.uwzględnienia jej wniosku o przyjęcie w poczet członków spółdzielni do czasu przesłania przez Prokuraturę pisemnej informacji o zniesieniu zakazu zbycia i obciążania lokalu.

(dowód: pismo (...) Spółdzielni Mieszkaniowej - k. 9 niniejszych akt i k. 11 akt I C 618/09 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – załącznik do akt niniejszej sprawy)

Wobec powyższego w dniu 17-10-2008 r. pełnomocnik małżonków P. złożył powodowi w imieniu swoich mocodawców oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego przez nich w umowie sprzedaży z dnia 27-06-2008 r. pod wpływem błędu wywołanego przez drugą stronę podstępnie co do okoliczności, czy przedmiot umowy wolny jest od wszelkich długów i ciężarów oraz obciążeń na rzecz osób trzecich. Nadto powód został wezwany, w terminie 3 dni liczonych od dnia doręczenia pisma, do zapłaty kwoty 40.000 zł tytułem zwrotu zaliczki i kwoty 7.500 zł tytułem zwrotu kosztów poniesionych przez nabywców w związku z zawarciem i wykonaniem umowy sprzedaży.

(dowód: wezwanie przedsądowe z dnia 17-10-2008 r. wraz z dowodem nadania – k. 19 – 20 akt I C 618/09 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – załącznik do akt niniejszej sprawy)

Z uwagi na to, że powód nie uiścił żądanej przez małżonków R. i G. P. kwoty 47.500 zł, wystąpili oni przeciwko niemu z powództwem o zapłatę tej kwoty, powołując się na treść złożonego przez nich w dniu 17-10-2008 r. oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem podstępny (pозew z dnia 07-05-2009 r.).

Ich żądanie zostało uwzględnione wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 23-03-2010 r. w sprawie I C 618/09 do kwoty 43.757,70 zł tytułem należności głównej wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 10-11-2008 r. do dnia zapłaty i kwoty 4.775 zł tytułem kosztów procesu. Sąd ten uznał bowiem, że nabywcy działali pod wpływem istotnego błędu dotyczącego prawa powoda do dysponowania lokalem, a nadto podzielił stanowisko Sądu Okręgowego w Ł. co do tego, że sporne zabezpieczenie majątkowe nie upadło, w związku z czym powód nie był uprawniony do dysponowania spółdzielczym własnościowym prawem do lokalu będącym przedmiotem umowy sprzedaży.

Apelacja powoda od wyżej opisanego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 18-10-2010 r. (sygn. akt II Ca 480/10), którym jednocześnie zasądzono od powoda na rzecz nabywców koszty procesu w kwocie 1.200 zł.

(dowód: dokumenty i orzeczenia w aktach I C 618/09 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – załącznik do akt niniejszej sprawy, por. także k. 10 akt głównych)

Zanim doszło do zawarcia przedmiotowej umowy sprzedaży, a mianowicie w dniu 25-04-2008 r. powód zwrócił się do (...) Spółdzielni Mieszkaniowej z prośbą o wydanie zaświadczenia o niezaleganiu z opłatami wobec spółdzielni oraz zaświadczenia potwierdzającego posiadany przez niego tytuł prawny do lokalu.

Realizując powyższą prośbę spółdzielnia wydała powodowi tego samego dnia zaświadczenie dotyczące braku zaległości w płatnościach czynszowych za mieszkanie (na dzień 30-04-2008 r.). Poza tym (...) Spółdzielnia Mieszkaniowa sporządziła na rzecz powoda zaświadczenie, w którym zamieszczono informacje m. in. o tym, że na posiadanym przez niego ograniczonym prawie rzeczowym ustanowiony jest zakaz zbywania i obciążania, jednak zaświadczenie to nie zostało odebrane przez powoda. W dniu podpisania umowy sprzedaży z dnia 27-06-2008 r. powód nie przedstawił notariuszowi i nabywcom zaświadczenia potwierdzającego przysługujący mu tytuł prawny do przedmiotowego lokalu tłumacząc się niemożnością uzyskania tego dokumentu z uwagi na brak wszystkich osób uprawnionych w spółdzielni do jego podpisania.

(dowód: pismo (...) Spółdzielni Mieszkaniowej z dnia 18-12-2009 r. – k. 78 akt I C 618/09 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – załącznik do akt niniejszej sprawy; umowa w formie aktu notarialnego w aktach I C 618/09 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – k. 7 – 10 – załącznik do akt niniejszej sprawy; zeznania R. P. i G. P. w charakterze strony powodowej – k. 93 – 94 i k. 104 – 105 akt I C 618/09 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – załącznik do akt niniejszej sprawy; zeznania świadka M. G. – k. 116 – 119 akt I C 618/09 Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – załącznik do akt niniejszej sprawy)

Nadto w dniu 17-04-2008 r. powód złożył wniosek o uchylenie zastosowanych wobec niego zabezpieczeń majątkowych. Wniosek ten został oddalony postanowieniem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 25-04-2008 r., w którym wskazano, że nie doszło do upadku zabezpieczenia majątkowego z mocy prawa, gdyż nie zostało jeszcze zakończone postępowanie prowadzone przez Urząd Skarbowy w B.w przedmiocie orzeczenia przepadku, ściągnięcia ich równowartości lub obowiązku uiszczenia równowartości pieniężnej tych przedmiotów zabezpieczonych w sprawie II K 63/07.

Zażalenie powoda z dnia 13-05-2008 r. na powyższe orzeczenie nie zostało uwzględnione, w związku z czym postanowieniem z dnia 19-09-2008 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku utrzymał w mocy postanowienie w zaskarżonej części (sygn. akt II AKz 168/08).

(dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 25-04-2008 r. – k. 22 – 24 akt Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim – załącznik do akt niniejszej sprawy; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 19-09-2008 r. – k. 138 – 140)

Kolejny wniosek powoda w tym zakresie z dnia 31-03-2009 r. (omyłkowo oznaczony w uzasadnieniu n.w. postanowienia jako wniosek z dnia 31-03-2008 r.) został oddalony postanowieniem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 17-08-2009 r. (sygn. akt II Ko 42/09). Na powyższe postanowienie powód nie złożył zażalenia.

(dowód: postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 17-08-2009 r. – k. 11 – 12; notatka urzędowa – k. 137)

Następnie w dniu 27-09-2010 r. Sąd Okręgowy w Ł. oddalił kolejny wniosek powoda o uchylenie zabezpieczenia majątkowego, przy czym rozstrzygnięcie to zostało uchylone postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w dniu 10-12-2010 r., który przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Ł. (sygn. akt II AKz w 1500/10).

(dowód: postanowienie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10-12-2010 r. – k. 15 – 15 v.)

Na skutek powyższego w dniu 11-02-2011 r. Sąd Okręgowy w Ł. stwierdził upadek w/w zabezpieczenia z mocy prawa i zarządził jego wykreślenie z rejestru lokali (pkt 3), wskazując, że w okresie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się wyroku skazującego powoda nie została wszczęta egzekucja dla ściągnięcia zabezpieczonych w postępowaniu przygotowawczym należności publicznoprawnych.

(dowód: wnioski i orzeczenia w aktach II K 63/07 Sądu Okręgowego w Ł. – załącznik do akt niniejszej sprawy, por. postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 11-02-2011 r. – k. 16 - 17)

Skarga powoda o wznowienie postępowania cywilnego, które toczyło się przed sądami w Piotrkowie Trybunalskim z powództwa nabywców (sygn. akt I C 618/09), wniesiona z powołaniem na stwierdzenie upadku zabezpieczenia wskutek orzeczenia Sądu Okręgowego w Ł. została odrzucona postanowieniem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 29-04-2011 r. – jako nie oparta na ustawowych przesłankach wznowienia, a dotycząca w istocie odmiennej oceny dowodów, jakimi dysponował sąd przy wydawaniu wyroku (sygn. akt II Ca 290/11).

(bezsporne, postanowienie Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 29-04-2011 r. - k. 13 - 13 v.)

Na podstawie tytułu wykonawczego obejmującego wyrok Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wydany w sprawie I C 618/09, R. i G. P. wszczęli egzekucję przeciwko powodowi, w tym z ograniczonego prawa rzeczowego stanowiącego przedmiot umowy z dnia 27-06-2008 r.

Powyższą egzekucję prowadził Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim (KM 1796/10), przy czym zostały do niej przyłączone inne egzekucje prowadzone przeciwko A. D. z wniosku (...) Spółdzielni Mieszkaniowej (KM 1851/11, KM 980/12, KM 981/12, KM 982/12, KM 1030/12, KM 1488/12 i KM 1926/12) w związku z zaistniałymi zaległościami w płatnościach czynszu za wyżej opisany lokal. W toku egzekucji przysługujące powodowi spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu opisanego w pozwie zostało zbyte za łączną kwotę 122.000 zł, z czego kwotę 71.329,23 zł (w tym odsetki 21.584,53 zł) przekazano wierzycielom R. i G. P., kwotę 20.522,14 zł – wierzycielowi (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, zaś część kwoty uzyskanej ze sprzedaży przekazano powodowi tytułem zwrotu nadpłaty (kwota 9.405,38 zł). Zgodnie z oświadczeniem powoda uzyskana przez niego kwota została wydatkowana na bieżące utrzymanie oraz na pokrycie innych zobowiązań.

(dowód: obwieszenie o licytacji nieruchomości – k. 14; postanowienie Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 07-03-2012 r. w sprawie I Co 4939/11 wraz z postanowieniem Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym

w Piotrkowie Trybunalskim wydanym w przedmiocie sporządzenia planu podziału sumy uzyskanej w toku egzekucji – k. 142 – 147; oświadczenie powoda – k. 55 i k. 73)

Sąd zważył, co następuje:

W świetle poczynionych w sprawie ustaleń roszczenie powoda nie mogło zostać uwzględnione.

Na wstępie rozważań zaznaczyć należy, że podstawą zgłoszonych przez powoda roszczeń odszkodowawczych była okoliczność – jak to określił – wyrządzenia mu szkody przez niezgodne z prawem wykonywaniem władzy publicznej przez statio fisci pozwanego Skarbu Państwa, tj. Sądu Okręgowego w Ł.. Jak podkreślił bowiem powód, gdyby Sąd rozstrzygający kwestię upadku zabezpieczenia na majątku powoda, czyli Sąd Okręgowy w Ł., prawidłowo zinterpretował przepisy, których wykładnia nie budzi najmniejszych wątpliwości, to powód uzyskałby pełną cenę zbycia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, stanowiącego przedmiot zawartej w dniu 27-06-2008 r. umowy sprzedaży, a nadto uniknąłby wytoczonego przeciwko niemu procesu cywilnego, a tym samym nie poniósłby szkody majątkowej we wskazanej wyżej wysokości.

W tym miejscu podkreślenia wymaga, że w rzeczywistości poczynione przez Sąd ustalenia faktyczne, których podstawą są zebrane w sprawie niekwestionowane dokumenty, nie były sporne między stronami. Meritum rozpoznawanej sprawy sprowadziło się zatem do dokonania oceny odmiennie zaprezentowanego przez strony stanu prawnego zaistniałych okoliczności, w szczególności do ustalenia zdarzenia wywołującego szkodę.

W toku niniejszego postępowania pozwany Skarb Państwa, reprezentowany przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa, podniósł zarzut przedawnienia roszczenia strony powodowej, przy czym nie wskazał, od jakiej konkretnej daty rozpoczął się – jego zdaniem – bieg tego przedawnienia. Wprawdzie uwzględnienie powyższego zarzutu jest wystarczające do oddalenia powództwa bez potrzeby ustalenia, czy zachodzą wszystkie inne przesłanki prawnomaterialne powództwa, w konsekwencji czego winien on być rozpoznany przez Sąd w pierwszej kolejności, niemniej z uwagi na wspomniane już trudności w ustaleniu zdarzenia wywołującego szkodę po stronie powoda jego omówienie pozostawiono w dalszej części.

Podstawą niezgodnego z prawem wykonywania władzy publicznej przez Sąd Okręgowy w Ł. było – zdaniem powoda – przeprowadzenie niewłaściwej interpretacji przepisu art. 132 k.k.s., zgodnie z którym zabezpieczenie majątkowe upada m. in. wtedy, jeżeli w ciągu 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie nie zostanie wszczęta egzekucja dla ściągnięcia tych należności. Jak wynika z treści postanowienia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10-12-2010 r., uchylającego zaskarżone przez powoda postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 27-09-2010 r., do wspomnianego upadku zabezpieczenia dochodzi z mocy prawa, a rolą sądu jest jedynie stwierdzenie tego faktu w drodze orzeczenia o charakterze deklaratoryjnym.

Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela powyższe stanowisko Sądu Apelacyjnego w Białymstoku, co jest równoznaczne z przyjęciem – na potrzeby przedmiotowego postępowania – że część ze wskazanych przez powoda orzeczeń Sądu Okręgowego w Ł. oddalających wnioski o „uchylenie zabezpieczenia” (powinno być stwierdzenie upadku zabezpieczenia) zostało opartych o błędną interpretację przepisów. Powyższe pozwala uznać, że w postępowaniach tych w pewnym zakresie doszło do nieprawidłowości, o czym będzie jeszcze mowa poniżej.

Mając na względzie sposób opisanie w pozwie zdarzenia wywołującego szkodę, tj. wydanie niewłaściwych orzeczeń przez Sąd Okręgowy w Ł., przyjęć należy, że powód faktycznie opiera swoje żądanie o treść przepisu art. 417¹ § 2 k.c., w myśl którego jeżeli szkoda została wyrządzona przez wydanie prawomocnego orzeczenia jej naprawienia można żądać po stwierdzeniu we właściwym postępowaniu ich niezgodności z prawem, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej. Z treści powyższego przepisu jednoznacznie wynika, że przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej za szkodę wyrządzoną przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej jest stwierdzenie tej niezgodności z prawem we właściwym postępowaniu. Tym samym sąd rozpoznający roszczenie odszkodowawcze nie może samodzielnie ustalić niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego lub decyzji administracyjnej, a swoisty „przedsąd” winien być przeprowadzony we właściwym postępowaniu. Co ważne

podkreśla się, że podmiot zainteresowany uzyskaniem odszkodowania obowiązany jest wyczerpać już tok instancji, bowiem komentowany przepis w swoim założeniu nie może zastępować właściwego toku instancji lub stanowić dla niego alternatywy.

W niniejszej sprawie, w której powód dochodzi odszkodowania w związku wydaniem w postępowaniu karnym niekorzystnych dla niego rozstrzygnięć w przedmiocie „uchylenia zabezpieczenia”, nie istnieje możliwość uzyskania stosownego prejudykatu. Stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia sądowego wydanego w postępowaniu karnym może nastąpić bowiem w trybie wznowienia postępowania (art. 540 k.p.k.) lub w wyniku rozpoznania kasacji, która w sprawach karnych przysługuje od prawomocnego orzeczenia. Przepisy postępowania karnego nie przewidują natomiast szczególnego trybu „przedsądu” w zakresie wydanych orzeczeń w przedmiocie takich wypadkowych kwestii, jakim jest stwierdzenie upadku zabezpieczenia.

Powyższe nie zmienia jednak faktu, że nie wszystkie nieprawidłowe – jak wskazał powód – rozstrzygnięcia pozwanego zostały przez niego zaskarżone do sądu wyższej instancji (chodzi tu o postanowienie Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 17-08-2009 r.), co de facto wyklucza możliwość uwzględnienia powództwa w zakresie odnoszącym się do tego orzeczenia.

Jednocześnie Sąd rozpoznający niniejszą sprawę podziela pogląd tych przedstawicieli doktryny, którzy podnoszą, iż w sytuacji gdy przepisy nie będą przewidywały trybu stwierdzenia niezgodności z prawem danych decyzji lub postanowień, to podstawą prawną roszczenia winien być przepis art. 417 § 1 k.c. Przyjęcie bowiem, że w takich wypadkach nie istniałaby żadna podstawa prawna odpowiedzialności Skarbu Państwa, powodowałoby ograniczenie prawa do wynagrodzenia szkody wywołanej przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej, przewidzianego w art. 77 ust. 1 Konstytucji RP. Stanowisko takie może jednak odnosić się tylko do tych postanowień pozwanego, które zostały poddane kontroli instancyjnej na skutek zażalenia powoda (chodzi tu o postanowienia z dnia 17-04-2008 r. i z dnia 27-09-2010 r.).

Od razu zauważyć należy, że niezależnie od tego, który z przepisów stanowi podstawę prawną żądania powoda (art. 417 § 1 k.c. czy art. 417¹ § 2 k.c.), to i tak nie zaistniały przesłanki do uwzględnienia powództwa z uwagi na brak ogólnych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej strony pozwanej. W przypadku bowiem zgłoszenia roszczeń o charakterze odszkodowawczym, niezależnie od podstawy prawnej, niezbędnym jest ustalenie – poza ewentualnymi dodatkowymi kryteriami (np. bezprawności) - zaistnienia następujących przesłanek: zdarzenia wywołującego szkodę, powstanie szkody i istnienia między nimi normalnego związku przyczynowego. W rezultacie w realiach niniejszej sprawy, dla uwzględnienia roszczenia powoda, konieczne byłoby ustalenie, że wskutek takiej błędnej interpretacji przepisów dokonanej przez pozwanego w majątku powoda powstała opisana przez niego szkoda, która była normalnym i przewidywanym następstwem błędów w działalności Sądu Okręgowego w Ł.

W pierwszej kolejności odnieść się należy do problematyki szkody powstałej po stronie powodowej, dopiero wtedy bowiem będą istniały podstawy do prawidłowego ustalenia zdarzenia, które je wywołało. Brak ustalenia, co jest szkodą powoda, nie pozwala bowiem na jednoznaczne rozstrzygnięcie najistotniejszego elementu sporu, czyli określenia, czy to błąd interpretacyjny przepisu art. 132 k.k.s. dokonany przez Sąd Okręgowy w Ł. doprowadził do powstania szkody po jego stronie.

Niewątpliwie szkodą jest uszczerbek majątkowy, czyli zmniejszenie się majątku wskutek określonego zdarzenia, z pominięciem tych, które zależą od woli doznającego uszczerbku. Uszczerbek w majątku może polegać na powstaniu straty (damnum emergens), czyli na zmniejszeniu się aktywów majątku przez ubytek, utratę, zniszczenie poszczególnych składników, lub ich uszkodzenie lub obniżenie wartości, przy czym taką stratą jest każde pogorszenie się sytuacji majątkowej (zmniejszenie aktywów lub zwiększenie pasywów) poszkodowanego, w wyniku czego poszkodowany staje się uboższy niż był przed doznaniem szkody.

Nadto szkoda może przyjmować postać tzw. utraconych korzyści (lucrum cessans), powstałych na skutek udaremnienia powiększenia się majątku, czyli odpadnięcia korzyści, które poszkodowany mógłby osiągnąć, gdyby

mu szkody nie wyrządzono. W orzecznictwie przyjęto, że szkodą w przypadku utraconych korzyści jest szkoda, którą określa to, co nie weszło do majątku poszkodowanego na skutek zdarzenia wyrządzającego tę szkodę, a inaczej mówiąc, to, co weszłoby do majątku poszkodowanego, gdyby zdarzenie wyrządzające szkodę nie nastąpiło (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 stycznia 2002 r., I CKN 132/01, LEX nr 53144).

Z treści pozwu złożonego w niniejszej sprawie można wysnuć wniosek, że szkodą powstałą po stronie powoda jest z jednej strony zmniejszenie się aktywów majątku w postaci obowiązku zapłaty kwoty zasądzonej od niego na rzecz R. i G. P. w związku z przegranym procesem toczącym się przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim (łącznie 49.732,70 zł), z drugiej zaś utracone korzyści w kwocie 100.000 zł stanowiące pozostałą do zapłaty cenę sprzedaży przedmiotowego spółdzielczego prawa do lokalu. O ile istnieją podstawy do rozważenia, czy powód doznał szkody w łącznej kwocie 9.732,70 zł, stanowiącej sumę zasądzonych od powoda kosztów procesu za obie instancje (5.975 zł) i zasądzonej od niego kwoty odpowiadającej wartości wydatków poniesionych przez małżonków P. w związku z podpisanym aktem notarialnym (3.757,70 zł), o tyle brak jest jakichkolwiek przesłanek do uznania pozostałej kwoty 140.000 zł za noszącą cechy szkody.

Nie sposób bowiem pominąć, że konsekwencją złożenia przez małżonków P. oświadczenia o odstąpieniu od umowy sprzedaży wyżej opisanego spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego było ponowne przejście własności tego prawa na powoda o wartości co najmniej określonej ceną sprzedaży. Pamiętać bowiem należy, że skuteczne złożenie oświadczenia woli o uchyleniu się od skutków prawnych ma moc wsteczną, co oznacza, że dana czynność prawna staje się nieważna od początku. Na temat skuteczności oświadczenia małżonków P. z dnia 17-10-2008 r. wypowiedział się już Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim w sprawie o sygn. akt I C 618/09, który uznał, że po stronie nabywców istniały podstawy do uchylenia się od skutków prawnych zawartej umowy sprzedaży.

W rezultacie, mając na względzie wyżej opisaną definicję szkody, uznać należało, że powód nie doznał szkody w wysokości 140.000 zł, skoro nie doszło do pogorszenia się jego sytuacji majątkowej w porównaniu ze stanem istniejącym przed dniem 27-06-2008 r. Niewątpliwie bowiem do majątku powoda wrócił cenny składnik majątkowy w postaci przedmiotowego ograniczonego prawa rzeczowego o wartości odpowiadającej cenie, jakiej powód nie uzyskał.

Jedynie na marginesie zauważyć należy, że do powstania szkody – w ujęciu wskazanym przez stronę powodową – nie doszłoby, gdyby dokonała ona zwrotu pobranej zaliczki (40.000 zł) i kosztów zawarcia umowy (3.757,70 zł). W tej sytuacji, jak można domniemywać R. i G. P. nie zainicjowałoby postępowania cywilnego przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim, a w rezultacie nie doszłoby do obciążenia powoda kwotą 49.732,70 zł.

Dodatkowo podkreślić trzeba, że szkodą nie jest ten uszczerbek majątkowy, który nastąpił w sposób zależny od woli doznającego tego uszczerbku. Zastrzeżenie powyższe odróżnia szkodę od uszczerbków, jakie nastąpiły na mocy decyzji samego zainteresowanego bądź na skutek jego celowych i świadomych czynności. Dlatego też w orzecznictwie wyrażono pogląd, że pojęciem szkody nie można obejmować takiego uszczerbku, który jest wynikiem celowych i świadomych czynności poszkodowanego, choćby były one niezgodne z zasadami racjonalnego działania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25-01-2007 r., V CSK 423/06, Lex nr 277311; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28-02-2013 r., I ACa 1030/12, Lex nr 1312099).

W realiach niniejszej sprawy nie można pominąć okoliczności, że jeszcze przed zawarciem umowy przyrzeczonej powód podjął szereg działań zmierzających do uregulowania stanu prawnego sprzedawanego prawa rzeczowego i do uzyskania stosownych dokumentów potwierdzających jego prawa do lokalu, w szczególności zwrócił się do Sądu Okręgowego w Ł. o wydanie postanowienia w przedmiocie „uchylenia zabezpieczenia” oraz wniósł do (...) Spółdzielni Mieszkaniowej wydanie zaświadczenia potwierdzającego jego tytułu prawny do lokalu, niezbędnego do podpisania ostatecznej umowy sprzedaży. Mimo uzyskania niekorzystnych dla siebie rozstrzygnięć tych instytucji (odmowne postanowienie Sądu z dnia 25-04-2008r. oraz wydanie zaświadczenia potwierdzającego ustanowienie zakazu zbycia i obciążania spółdzielczego prawa do lokalu), powód zapewniał notariusza i małżonków P. o tym, że posiada on pełne prawo do swobodnego dysponowania przedmiotowym ograniczonym prawem rzeczowym. W toku sprawy toczącej się przed Sądem Rejonowym w Piotrkowie Trybunalskim zostały dodatkowo ujawnione okoliczności wskazujące na

świadome działanie powoda polegające na zatajeniu pewnych informacji ważnych dla nabywców z punktu widzenia podjęcia decyzji o podpisaniu umowy.

W konsekwencji nie można oprzeć się wrażeniu, że wprawdzie powód był przekonany o słuszności swego stanowiska o upadku zabezpieczenia już w dniu 27-06-2008 r., niemniej podpisanie umowy sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu, bez uzyskania stosownych dokumentów stwierdzających upadek zabezpieczenia, świadczy o podjęciu przez powoda wysokiego ryzyka zawarcia umowy, której ważność mogła być podważona. Dlatego też nie można wykluczyć, że uszczerbek majątkowy na mieniu powoda nie powstał w rzeczywistości z uwagi na podjęte przez niego wyżej opisane działania.

Podsumowując, ponowne przejście na powoda przedmiotowego spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu skutkowało tym, że nie poniósł on uszczerbku majątkowego w postaci łącznej ceny sprzedaży. Za ewentualną szkodę można byłoby uznać co najwyżej – przy przyjęciu, że były one niezależne od woli samego poszkodowanego - koszty procesu zasądzone od powoda w wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim oraz kwotę 3.757,70 zł, jaką Sąd nakazał mu uiścić na rzecz niedoszłych nabywców tytułem poniesionych przez nich wydatków związanych z zawarciem umowy sprzedaży.

Przechodząc do omówienia kolejnej przesłanki odpowiedzialności odszkodowawczej, a mianowicie zdarzenia wywołującego szkodę, podkreślenia wymaga, że zgodnie z treścią pozwu strona powodowa upatruje powstanie szkody w dokonaniu przez Sąd Okręgowy w Ł. niewłaściwej interpretacji przepisów ustawy Kodeks karny skarbowy, co potwierdziła także na rozprawie w dniu 16-09-2013 r. (k. 148). Jednak dogłębna analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że pozwany nie dopuścił się takiego działania lub zaniechania, które spowodowało powstanie uszczerbku majątkowego u powoda.

Dostrzec w tym miejscu trzeba, że konsekwencją uchylecia się przez niedoszłych nabywców przedmiotowego ograniczonego prawa rzeczowego od skutków zawartej umowy stała się nie tylko niemożność uzyskania przez powoda pozostałej ceny sprzedaży w kwocie 100.000zł, lecz przede wszystkim dochodzenie przez nich zapłaty kwoty 47.500 zł. Od razu jednak przypomnieć należy, że kwota odpowiadająca cenie sprzedaży przedmiotowego ograniczonego prawa rzeczowego nie stanowiła szkody, o czym już była wyżej mowa. Pamiętać także trzeba, że gdyby powód uznałby za skuteczne złożone przez małżonków P. oświadczenie o odstąpieniu od umowy i dokonałby zwrotu uiszczonej na jego rzecz zaliczki, nie doszłoby do powstania po jego stronie kolejnej szkody wynikłej z orzeczenia wydanego w sprawie cywilnej.

Niewątpliwie jednak obowiązek zapłaty kwoty 49.732,70 zł powstał nie na skutek orzeczeń wydanych przez Sąd Okręgowy w Ł., lecz na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim wydanego w sprawie I C 618/09. Sąd Okręgowy w Ł. w żaden sposób nie miał wpływu na treść orzeczenia wydanego przez sąd w sprawie cywilnej.

W świetle bowiem art. 11 k.p.c. ustalenia wydanego w postępowaniu karnym prawomocnego wyroku skazującego co do popełnienia przestępstwa wiążą sąd w postępowaniu cywilnym. W przepisie tym jednak jest mowa wyłącznie o prawomocnym wyroku karnym skazującym w postępowaniu karnym, nie zaś o innych orzeczeniach wydanych w postępowaniu karnym, w tym wyrokach uniewinniających czy też postanowieniach dotyczących kwestii wpadkowych (np. zabezpieczenia majątkowego).

Powyższe oznacza, że w zakresie, w jakim Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim dokonał ustalenia, czy i kiedy doszło do upadku zabezpieczenia w sprawie karnej A. D., było to tylko i wyłącznie jego własną oceną istniejących przepisów prawnych. W żaden bowiem sposób Sąd ten nie był związany treścią orzeczeń Sądu Okręgowego w Ł. w tym przedmiocie, fakt zaś, że Sąd Rejonowy w uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia powołał się na treść postanowień pozwanej stanowi jedynie wzmocnienie jego własnej analizy sprawy.

W tej sytuacji brak jest jakichkolwiek podstaw do uwzględnienia stanowiska powoda, jakoby zdarzeniem wywołującym po jego stronie szkodę była nieprawidłowa interpretacja przepisów przez pozwaną jednostkę organizacyjną Skarbu

Państwa, czyli Sąd Okręgowy w Ł.. Niewątpliwie bowiem sąd rozstrzygający w sprawie karnej A. D. w żaden sposób nie spowodował konieczności zwrotu uiszczonej przez kupujących zaliczki wraz z kosztami procesu, a tym bardziej nie doprowadził do powstania szkody w postaci utraconych korzyści.

W tym miejscu zauważyć należy, że pierwsze orzeczenie Sądu Okręgowego w Ł. wydane w przedmiocie uchylenia zabezpieczenia majątkowego dokonanego na majątku powoda zostało wydane w dniu 25-04-2008 r. na skutek rozpoznania wniosku powoda złożonego w dniu 17-04-2008 r. Powyższe oznacza, że podpisując w dniu 27-06-2008 r. umowę sprzedaży spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu położonego w P. przy ul. (...) powód wiedział, iż brak było podstaw do uchylenia tego zabezpieczenia. Wprawdzie w dniu 13-05-2008 r. powód wywiódł zażalenie na wyżej wskazane orzeczenie Sądu Okręgowego w Ł., niemniej nie zostało ono rozpoznane do dnia zawarcia umowy, co mogło skutkować wstrzymaniem się przez A. D. z podpisaniem planowanej umowy sprzedaży.

Od razu dostrzec trzeba, że przedmiotowe orzeczenie pozwanego oparte zostało na właściwej interpretacji przepisu art. 132 k.k.s., w myśl którego zabezpieczenie majątkowe upada najszybciej po upływie 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie (jeśli w tym czasie nie wszczęto postępowania egzekucyjnego). Skoro wyrok wydany w sprawie karnej powoda uprawomocnił się w stosunku do niego w dniu 27-03-2008 r. to oznacza, że ewentualne podstawy do stwierdzenia upadku zabezpieczenia majątkowego zaistniały najwcześniej w dniu 28-06-2008 r.

Pamiętać bowiem należy, że jeżeli w postępowaniach karnych termin jest oznaczony w tygodniach, miesiącach lub latach, to koniec terminu przypada na ten dzień tygodnia lub miesiąca, który odpowiada początkowi terminu (art. 123 § 2 k.p.k.). Nie ulega przy tym wątpliwości, że termin upływa ostatniego dnia jego biegu o godz. 24.00 (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22-12-1960 r., sygn. akt V K 834/60, OSNCK 1961, nr 4) i jeszcze tego dnia mogło zostać wszczęte przeciwko powodowi stosowne postępowanie egzekucyjne. Oczywiście jest zatem, że Sąd Okręgowy w Ł. nie mógł stwierdzić upadku zabezpieczenia majątkowego powoda wcześniej niż w dniu 28-06-2008 r.

Mimo – jak sam powód wskazał – jasnej i nie budzącej wątpliwości treści przepisu art. 132 k.k.s., dokonał on sprzedaży należącego do niego spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu w dniu 27-06-2008 r., a więc w dniu, w którym nie zostały jeszcze spełnione przesłanki do stwierdzenia upadku zabezpieczenia majątkowego. Ponownego podkreślenia wymaga fakt, że powód uzyskał orzeczenie Sądu Okręgowego w Ł. odmawiające uwzględnienia jego wniosku z przyczyn wyżej opisanych jeszcze przed popisaniem przedmiotowego aktu notarialnego.

Pozostałe zaś orzeczenia Sądu Okręgowego w Ł., które wedle stanowiska powoda także doprowadziły do powstania po jego stronie uszczerbku majątkowego, zostały wydane nie tylko po podpisaniu aktu notarialnego z dnia 27-06-2008 r., lecz także po złożeniu przez kupujących oświadczenia o uchyleniu się od skutków prawnych zawartej umowy sprzedaży (z dnia 17-10-2008 r.). Co ważne, powód złożył kolejny wniosek dotyczący stwierdzenia upadku zabezpieczenia majątkowego dopiero w dniu 31-03-2009 r., czyli po upływie 5 miesięcy od dnia otrzymania wspomnianego oświadczenia małżonków P.. Ostatni wniosek powoda został rozpoznany przez pozwanego w dniu 27-09-2010 r., tj. po wydaniu przez Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim wyroku uwzględniającego w znacznej części żądania państwa P. (23-03-2010 r.).

W rezultacie Sąd rozpoznający niniejszą sprawę nie znalazł jakichkolwiek podstaw do podzielenia stanowiska powoda, wedle którego działania pozwanego polegające na niewłaściwej interpretacji przepisów wyrażającej się w nie uwzględnianiu jego wniosków o stwierdzenie upadku zabezpieczenia, stanowiły zdarzenia sprawcze skutkujące powstaniem szkody ujętej w sposób opisany w pozwie. Wydanie bowiem pierwszego postanowienia (z dnia 25-04-2008 r.) było w pełni słuszne i oparte na prawidłowej interpretacji przepisu art. 132 k.k.s., zaś kolejne niekorzystne dla powoda rozstrzygnięcia nie mogły wywołać szkody, skoro zostały wydane już po zawarciu przedmiotowej umowy i nawet po uchyleniu się przez kupujących od skutków prawnych podpisanej umowy.

Powyższe okoliczności świadczą także o braku adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy zdarzeniem wywołującym szkodę (nieuwzględnienie wniosków powoda o uchylenie zabezpieczenia) a rzekomo powstałą szkodą. Podkreślenia bowiem wymaga, że przepis art. 361 § 1 k.c. określa związek przyczynowy między działaniem lub

zaniechaniem zobowiązanego a powstałym skutkiem w postaci szkody jako przesłankę odpowiedzialności cywilnej za szkodę. Związek przyczynowy oznacza zatem przyczynowe powiązanie przesłanki szkody oraz zdarzeń prawnych szkodę wywołujących, przy czym zachodzi on tylko wtedy, gdy w grupie wszystkich przyczyn i skutków mamy do czynienia jedynie z takimi przyczynami, które normalnie powodują określone skutki. Nie wystarczy więc stwierdzić istnienie związku przyczynowego jako takiego, lecz należy stwierdzić, że chodzi o następstwa normalne (a nie niezwykle, nadzwyczajne).

Kryterium adekwatności, jakie zostało przyjęte przez ustawodawcę w art. 361 § 1 k.c. powoduje, że odpowiedzialność za szkodę nie może obejmować wszelkich następstw, które pozostają w ogólnym związku przyczynowym z danym zdarzeniem tym bardziej, że często mogą to być następstwa odległe w czasie i przestrzeni. Dlatego też dla stwierdzenia istnienia związku przyczynowego nie wystarcza jakiegokolwiek powiązanie przyczynowe między zachowaniem poszkodowanego a powstaniem lub zwiększeniem szkody, ale tylko takie pozostające w związku przyczynowym normalnym (typowym) w rozumieniu art. 361 § 1 k.c. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 lipca 2008 r., IV CSK 127/08, M. Praw. 2009, nr 19, s. (...)).

Jak już wyżej wskazano, pomiędzy powstaniem szkody a działaniem pozwanego nie istnieje natomiast żaden adekwatny związek przyczynowy. Pozwany Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Ł. nie podjął bowiem jakiegokolwiek niesłusznej decyzji w przedmiocie stwierdzenia upadku zabezpieczenia, na skutek której doszłoby do powstania opisanego przez powoda uszczerbku majątkowego. Obowiązek zwrotu kwoty 43.757,70 zł wraz z kosztami procesu wynikał przecież z treści orzeczenia Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim, nie miał zatem bezpośredniego związku ze stanowiskiem zajęтым w zakresie zabezpieczenia przez Sąd Okręgowy w Ł..

Kończąc rozważania ubocznie zauważyć należy, że podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia nie zasługiwał na uwzględnienie, gdyż przedmiotowe powództwo zostało wytoczone w dniu 20-07-2012 r. (k. 19 – koperta), czyli przed upływem trzyletniego terminu, o którym mowa w art. 442¹ § 1 k.c. Zgodnie z treścią powyższego przepisu roszczenie o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym ulega przedawnieniu z upływem lat trzech od dnia, w którym poszkodowany dowiedział się o szkodzie i o osobie obowiązanej do jej naprawienia.

Wiedzę o osobie obowiązanej do naprawienia szkody, jaka miałaby być skutkiem okoliczności wskazanych przez powoda, czyli nieprawidłowego działania Sądu Okręgowego w Ł. - powód mógł powziąć natomiast z chwilą uzyskania informacji o treści postanowienia Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 10-12-2010 r. W postanowieniu tym bowiem dokonano odmiennej interpretacji przepisu art. 132 k.k.s., a tym samym podważono zasadność uprzednio wydanych przez pozwanego postanowień z dnia 17-08-2009 r. i z dnia 27-09-2010 r. Natomiast o pełnej wysokości poniesionej przez powoda szkody uzyskał on wiedzę po publikacji wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 18-10-2010 r., na podstawie którego oddalono jego apelację w sprawie I C 618/09 oraz zasądono od niego 1.200 zł tytułem kosztów procesu za instancję odwoławczą.

Biorąc powyższe pod uwagę, nie można mieć wątpliwości co do tego, że powód zgłosił swe żądania względem pozwanego Skarbu Państwa w 3 – letnim terminie, o którym mowa w art. 442¹ § 1 k.c., dlatego też zarzut przedawnienia nie mógł zostać uwzględniony.

Okoliczność ta nie miała jednak znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, albowiem powództwo podlegało oddaleniu z innych, opisanych wyżej szczegółowo względów.

Mając na uwadze powyższe, uznając że nie zaistniały przesłanki, ani z art. 417 § 1 k.c., ani z art. 417¹ § 2 k.c. w zw. z art. 361 § 1 k.c., Sąd oddalił przedmiotowe powództwo w całości (punkt I wyroku).

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c. w zw. z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 08-07-2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. z 2005 r., Nr 169, poz. 1417 ze zm.). Z jednej strony uwzględniono trudną sytuację materialną powoda i charakter sprawy, z drugiej zaś nieznaczne zaangażowanie strony pozwanej w jej wyjaśnienie, ograniczające się wyłącznie do sporządzenia odpowiedzi na pozew. Dostrzegając przy tym, że powód

mógł zasugerować się co do słuszności swoich roszczeń z uwagi na zawarte w postanowieniu Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dn. 29-04-2011 r. ogólne rozważania na temat możliwości wystąpienia z roszczeniem odszkodowawczym w przypadku wystąpienia szkody (vide: k. 13 in fine), uznać należało, że zachodzi szczególny wypadek uzasadniający zastosowanie zasady z art. 102 k.p.c.

Wobec powyższego, na podstawie wyżej wskazanych przepisów, Sąd nie obciążył powoda kosztami zastępstwa procesowego pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (punkt II wyroku).